

Sessió inaugural del curs 2008-2009

Els boscos de Catalunya s'assequen? Evidències recents

El registre de la ciutat de Barcelona, iniciat l'any 1786 pel Dr. Francesc Salvà i Campillo, permet analitzar les precipitacions amb una perspectiva històrica. L'episodi de sequera viscut a Catalunya entre el 2007 i el 2008 resulta ser del mateix ordre de magnitud que els 37 episodis experimentats des del 1787 d'acord amb aquests registres. Per tant, no podem afirmar que sigui atribuïble al canvi climàtic encara que tot indica que actualment es donen les condicions per què els episodis extrems, tant de sequera com de pluges torrencials, esdevinguin més freqüents.

Resulta prou conegut que l'increment de CO₂ atmosfèric és la causa de l'augment de temperatures que experimenta el nostre planeta. Òbviament aquest augment de temperatures està

modificant els patrons de circulació atmosfèrica i provocant canvis en el clima del planeta. El vapor d'aigua respon a aquests canvis del clima. És una de les principals variables que pot tenir conseqüències imprevisibles sobre els ecosistemes. Segons el quart informe de l'IPCC (2007) s'observen tendències que demostren que es produeix un increment de vapor d'aigua tant a la superfície com a la troposfera. Aquest augment segueix de prop la coneguda relació de Clausius-Clapeyron segons la qual la capacitat de l'atmosfera per acumular aigua incrementa un 7 per cent per cada °C d'augment de la temperatura. Totes les observacions indiquen que la quantitat de vapor d'aigua troposfèric i a la superfície està augmentant d'acord amb la relació de Clausius-Clapeyron.

La Comissió Europea ha endegat una consulta per recollir propostes sobre les conseqüències de la pèrdua de biodiversitat, que hauran de servir per a l'estudi *L'economia de l'ecosistema i la biodiversitat*. L'objectiu final és dissenyar polítiques que avaluin el cost i el benefici d'aquest fenomen, i demostrar la necessitat d'aturar la pèrdua de la biodiversitat. La consulta estarà oberta fins al 31 de març de 2009. Per a més informació: http://ec.europa.eu/environment/nature/call_evidence.htm

Pineda de pi roig (*Pinus sylvestris*) en sòls poc desenvolupats sobre margues a prop del Castell de Montesquiú, greument afectada per la sequera (any 2008).

Flora de les Gavarres

Els interessats en conèixer la flora de les Gavarres tenen ara al seu abast una interessant pàgina web en la qual s'hi pot trobar informació de la majoria de les espècies de la flora d'aquest massís així com la seva fotografia. Cal destacar l'elevada qualitat de totes les fotografies de les espècies de la flora.

<http://www.floragavarres.net/nomenclatura?foto=1>

DAVID PÉREZ. *Plantes silvestres d'Abrera*. Ajuntament d'Abrera, 2007. 191 p.

El més interessant de notar és que, al mateix temps, les observacions demostren que la humitat relativa no ha variat al planeta en el període 1973-2003. Les simulacions amb models climàtics tant de circulació general (GCM) com d'abast regional (RCM) del clima passat, present i futur sempre donen com a resultat una humitat relativa bàsicament invariable. Les conseqüències d'aquest fet són interessants perquè es tradueixen en que, quan les condicions per ploure són favorables, hi ha a l'atmosfera una quantitat molt més gran d'aigua acumulada, la qual cosa origina pluges més intenses i aquestes pluges més intenses, quan parlem de la vegetació, paradoxalment poden contribuir a un estat de sequera fisiològica.

Efectivament, quan parlem de sequera pensem automàticament en la sequera física que podríem definir com la manca o escassetat d'aigua en un entorn determinat. Ara bé un entorn pot esdevenir fisiològicament sec per manca d'aigua, però també, sense variar la precipitació anual per causes tan diverses com per què l'augment de la temperatura incrementi la demanda evaporativa de l'atmosfera, per què el poc gruix del sòl o d'altres característiques físiques, no permetin emmagatzemar aigua, per què la pluja caigui en períodes desfavorables de l'any (p.e. a la tardor o a l'hivern quan les plantes no són actives) o per què caigui concentrada en episodis de precipitació torrencial que s'escola i no pot ser aprofitada per les plantes. Tots aquests components estan interactuant sobre els ecosistemes provocant una severa sequera fisiològica que va molt més enllà de la simple disminució de la precipitació.

A més, les comunitats vegetals són grans consumidors d'aigua. Amb una eficiència en l'ús de l'aigua al voltant de 5 mmols de C/mol d'aigua les plantes transpiren entre 300 i 500 g d'aigua per cada gram de carboni fixat i, en condicions mediterrànies, amb una precipitació molt per sota de la evapotranspiració potencial això significa una gran capacitat per utilitzar bona part de l'aigua de pluja. En el cas particular de l'alzinar de les Muntanyes de Prades, Bellot i altres col·legues han posat de manifest que, dels 560 mm de pluja anual, retornen a l'atmosfera per evapotranspiració un total de 504 mm el que representa el 90 per cent de l'aigua precipitada. Ara bé, aquesta no és una peculiaritat exclusiva dels boscos mediterranis. Recentment, Jackson *et al.* (2005) han posat de manifest, en un conjunt de 600 plantacions i boscos, que varen fer decreixer el cabal en 227 mm anuals globalment (52 %) i un 13 % de les rieres es varen assecar totalment durant un període d'almenys un any.

Els arbres utilitzen les reserves de carbohidrats per sobreviure als períodes de sequera més o menys perllongats. L'alzinar de Prades, al qual hem fet referència, arriba a consumir 10 tm/ha en un any sec, cosa que representa més del 30 per cent de la reserva total. És evident que durant els períodes de sequera la foto-síntesis es veu limitada i, per tant, els arbres han d'utilitzar les reserves de carbohidrats per tal de compensar la respiració que

suposa el manteniment dels seus teixits vius. L'exhauriment d'aquestes reserves és la causa principal desencadenant dels efectes visibles de la secada d'alguns boscos que estem observant al nostre país.

Els models fisiològics de creixement dels boscos, combinats amb experiments de camp, ens permeten explorar les possibles conseqüències dels canvis de clima i analitzar fins a quin punt aquests episodis de sequera observats recentment resulten episodis conjunturals més o menys passatgers, o són efectes més estructurals que estan canviant, lenta però inexorablement, el nostre paisatge forestal i amb els quals hem d'aprendre a conviure. La fisiologia del bosc es veu afectada per les actuals condicions de concentració de CO₂, temperatura i precipitació. En la lliçó inaugural es varen presentar resultats recents dels efectes de l'avançament de la primavera, un fet observat a tota Europa, però més intensament als països del sud d'Europa, així com dels possibles canvis en els patrons de precipitació ja que, segons alguns models i observacions empíriques podria produir-se un increment de les pluges a la tardor en detriment de les pluges de primavera.

L'anàlisi de la resposta fisiològica indica que la producció neta de l'ecosistema disminueix dràsticament cap a la segona meitat d'aquest segle. La reserva hídrica al sòl anirà disminuint progressivament i particularment al sud d'Europa. GOTILWA+ prediu una disminució del 25 per cent d'aigua disponible al sòls forestals de Catalunya l'any 2040.

En modificar-se el patró anual de precipitació, el bosc té tendència a evapotranspirar menys aigua: la pluja caiguda als mesos de tardor és menys utilitzable per la vegetació, cosa que es tradueix en un lleuger augment de la reserva d'aigua al sòl atès que els arbres utilitzen menys aigua. Com a conseqüència, malgrat que la precipitació anual sigui la mateixa, el cabal a rieres i rierols pot ser més elevat al concentrar-se la precipitació en els mesos de tardor i ser menys utilitzada per la vegetació. No obstant, com disminueix la utilització d'aigua per part de la vegetació, les reserves de carbohidrats es veuen severament afectades, cosa que pot resultar crítica per la supervivència dels arbres. Els models posen de manifest una reducció progressiva de l'índex foliar al qual contribueix a més a més un augment de la taxa de renovació, una caiguda accelerada en els perennifolis com a conseqüència de les temperatures més elevades. La combinació d'aquests fets actuant conjuntament pot provocar episodis de mortalitat severa associada als anys més secs.

Els models fisiològics, combinats amb experiments de camp, fan preveure que aquestes modificacions seran profundes i que, en les condicions menys favorables de reserva hídrica, la supervivència del bosc es pot veure greument compromesa. ■

CARLES GRACIA
Departament d' Ecologia, UB
CREAF, UAB

Projectes

Estat del medi natural de Catalunya

En el marc del projecte *Estat del medi natural a Catalunya*, s'està treballant en la definició d'un conjunt d'indicadors que permetin valorar periòdicament l'estat del medi natural, de manera que pel que fa a aquests aspectes relacionats amb la biodiversitat i altres components del medi natural, se superin algunes de les limitacions que presenten els informes que es realitzen actualment sobre el medi ambient i la sostenibilitat.

A principis d'estiu i després d'un llarg procés de consulta a nombrosos experts, es va elaborar una llista dels 26 indicadors que es considerava que podrien donar una visió força completa de l'estat del medi natural a Catalunya.

Durant els darrers mesos s'ha treballat en la definició de cada un d'aquests indicadors, en determinar la font de les dades necessàries per al seu càlcul i en establir el corresponent sistema de valoració.

Actualment es podria elaborar un primer informe sobre l'estat del medi natural de Catalunya que inclouria dades de 19 indicadors, atès que encara no es disposa de dades prou actualitzades per al càlcul dels indicadors restants. D'altra banda també cal esmentar que alguns d'aquests indicadors són compostos, de manera que aquest primer informe proporcionaria dades de més d'una cinquantesena de paràmetres.

Aquest projecte compta amb el suport de l'Àrea de Territori i Paisatge de la Fundació Caixa Catalunya i també és una aportació de la ICHN a la Fundació Observatori de la Sostenibilitat a Catalunya, de la qual forma part i que té com a objectiu dissenyar, desenvolupar i gestionar sistemes d'informació i d'indicadors que facin possible una lectura integral de la sostenibilitat i detectar les tendències d'aquests processos i els seus impactes, així com la divulgació d'aquests coneixements a la societat. ■

The Botanics. Royal Botanic Garden Edinburgh, estiu de 2008. 15 p. ISSN: 1135-5972.

Cursos naturalistes

Us avancem el programa dels cursos naturalistes del proper semestre, el qual us enviarem properament.

21 i 22 de febrer de 2009, a Vic.

Bases pràctiques per a la custòdia del territori, a càrrec de l'equip tècnic de la Xarxa de Custòdia del Territori.

28 de febrer i 1 de març de 2009, a Solsona.

Identificació de rastres i seguiment de fauna a la neu, a càrrec de DAVID GUIXÉ, biòleg.

21 i 22 de març de 2009, a la plana de Vic.

Curs pràctic sobre conservació de rapinyaires nocturns: el cas del mussol comú a la Plana de Vic, a càrrec de JORDI BAUCELLS, HUGO FRAMIS i GUILLEM MAS, Grup de treball del mussol comú en el projecte RAPNOCCAT (Rapinyaires Nocturns de Catalunya), Projecte Mussol del Grup de Naturalistes d'Osona-ICHN; i GREGORI CONILL, Projecte Mussol del Grup de Naturalistes d'Osona-ICHN.

30 i 31 de maig de 2009, al Delta del Llobregat.

Iniciació a la fotografia de la natura, a càrrec d'ALBERT MASÓ, biòleg i fotògraf de natura, Societat Catalana de Fotògrafs de Natura (SCFN)-ICHN; i de ROBERTO BUENO, fotògraf de natura, Societat Catalana de Fotògrafs de Natura (SCFN)-ICHN.

25 i 26 d'abril de 2009, a Tremp, Isona i Valld'ebre.

Els últims dinosaures d'Europa, a càrrec de BERNAT VILA, Àrea de Recerca del Mesozoic, Institut Català de Paleontologia; i de VIOLETA RIERA, Departament de Geologia, UAB.

4 i 5 de juliol de 2009, a Espot.

Biologia i conservació dels tetraònids als Pirineus, a càrrec de JORDI CANUT, tècnic de Fauna del Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici. ■

Delegació del Bages

Sortides naturalistes

El Collsacabra

El dissabte 8 de novembre hi hagué la sortida al Collsacabra que, amb 82 participants, va marcar un rècord d'assistència.

El Collsacabra, enclavat a la serralada Transversal de Catalunya, és una àrea de relleu tabular espectacular, esglaonat, dominat per llargues cingleres que, com en un aparador, exposen l'estratificació de les roques sedimentàries. Al matí, la ruta entre Tavertet i Rupit permeté observar les parets de Tavertet, visitar la casa històrica de l'Avenc –la casa pairal on nasqué Galzeran Sacosta, el bisbe de Vic enfrontat amb els manresans al s.XIV per un conflicte per l'aigua- i contemplar els cingles de l'Avenc i del Far. Bona part del camí ressegueix la vora del cingle pel pla Boixer, constituït per calcària nummulítica (Fm Tavertet) situada estratigràficament entre les lutites i conglomerats de color rogenc d'origen continental a sota (Fm Romagats) i les margues grises, toves i erosionables a sobre

El cingle de l'Avenc, en primer terme, i darrera la llarga cinglera del Far

(Fm Coll de Malla). Més amunt queden encara testimonis d'un estrat de gresos (Fm Folgueroles) –com la Roca Llarga cap on fugia en Joan Serrallonga-, bona part del qual es troba en forma de grans blocs caiguts a mig vessant.

A la tarda, amb una lluminositat càlida que encenia els colors autuminals, vam pujar a la serra de Cabrera des del prat de Sant Julià. Roures, faigs, moixeres, blades i aurons, cadascun amb el seu matís d'ocre, bru, groc o coure, componien una sinfonia vibrant de tardor. Els arbres caducifolis van ser protagonistes de l'excursió. ■

Les carenes del Montcau

El matí de dissabte 13 de desembre es va llevar fred i núvol, però no va refredar els ànims per a la sortida a les carenes del Montcau.

Des de la casa de la Vall (Mura), punt d'inici i final de l'excursió, vam travessar el bosc, sempre amunt, fins assolir la carena del Emprius assotada per un vent glaçat de ponent. L'estiu del 2003, la carena dels Emprius va aturar l'avanç de l'incendi iniciat a Sant Llorenç Savall i que, d'altra manera, hagués afectat molta més superfície protegida del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i serra de l'Obac. Aquí és un bon lloc per fixar-se en les estratègies de les plantes mediterrànies per sobreviure al foc: la majoria d'arbres i arbustos, com l'alzina, l'aladern fals, l'arboç, el matabou o el càdec han rebrotat amb més o menys vigor; l'estepa blanca ha proliferat mercès a la germinació de les seves llavors petites i seques acumulades al sòl; però les savines no rebroten com ho sol fer el càdec, ni tampoc els pins pinyers tenen pinyons disponibles pre germinar com hagués tingut el pi blanc. Alguns fongs xil·lòfags degraden la fusta ennegrida; és el cas de la tremel·la (*Tremella mesenterica*) de color groc ataronjat viu amb consistència de gelatina i de la crosta de soca hirsuta (*Stereum hirsutum*) amb els seus nombrosos

cossos fructífers en forma de conquilla prima i ondulada sobre els troncs d'alzina, i del bolet d'esca marginat (*Fomitopsis pinicola*), un típic bolet de soca que pot fer-se molt gros i gruixut i que es reconeix pel voraviu

Flors de la cargola de roca del Montcau (*Erodium foetidum* ssp. *glandulosum*), amb els seus dos característics pètals superiors tacats.

Europarc España. Publicaciones 1993-2008. [Http://www.europarc-es.org](http://www.europarc-es.org)

Mètode. Revista de Difusió de la Investigació, núm. 59. Publicacions de la Universitat de València, estiu de 2008. 128 p. [Http://puv.uv.es](http://puv.uv.es); a/e:publicacions@uv.es.

blanc, sobre els troncs de pi. Al terra del bosc, relacionats amb branques caigudes o amb arrels, trobem la pipa (*Ganoderma lucidum*) de color caoba brillant i la menuda cassoleta vermella (*Sarcoscypha coccinea*).

Del collet de Llor vam iniciar la pujada cap al Cavall Bernat de la Vall, un altre dels Cavalls Bernats –o caralls trempats– que esquitxen el paisatge i la toponímia dels Països Catalans. Aquí vam emprendre un itinerari intrincat i alterós que dona la volta al Montcau pel nord, sota les roques de la Coca, en un dels relleus més feréstecs del Parc Natural. Clapes de gel estratègicament situades als punts de pas van fer aventurada la travessa fins al Séc que separa els cims de Cortins i del Montcau.

Un cop superada la volta per la gèlida i encinglerada cara nord, al recer còmode del sol, va ser el moment oportú per celebrar les festes i compar-

tir els torrons. A la tarda, des del cim del Montcau vam interpretar la geografia actual i des del coll d'Eres la història geològica que ha tingut per resultat el dipòsit de còdols d'una potència d'1 km i l'existència ara del massís de conglomerat. Una etapa recent d'aquesta història geològica és la cova Simanya, dins la qual reposava com a mínim un rat-penat de ferradura petit (*Rhinolophus hipposideros*).

Durant tot el camí ens hem fixat en la vegetació i hem identificat reiteradament els arbustos de fulla perenne, l'aprenentatge inexcusable de la sortida. ■

La colla de la ICHN-Bages a la falda del Montcau

Les següents sortides programades són:

- 17 de gener de 2009. **El delta de l'Ebre.** Sortida per observar els ocells aquàtics hivernants a la més gran de les zones humides de Catalunya.
- 14 de febrer de 2009. **El cap de Creus.** El cap de Creus, on els Pirineus s'enfonsen al Mediterrani en una costa retallada, és el primer parc natural marí-terrestre de Catalunya i un dels seus paisatges més bells.
- 14 de març de 2009. **L'aiguabarreig del Segre, el Cinca i l'Ebre.** A la més gran unió fluvial dels Països Catalans creixen boscos de ribera i canyissars extensos que contrasten vivament amb la vegetació mediterrània dominant d'ambient sec i continental. ■

Grup de treball Societat Catalana de Fotògrafs de la Natura

El paradís austral de les Malvines

La fauna de les illes Malvines va ser el tema de la darrera projecció del cicle de fotografia de natura del 2008. Dos dels socis de la

Societat Catalana de Fotògrafs de Natura, Antoni Fernández i Jordi Xampeny, van ser els encarregats de realitzar-la. Tots dos van estar recorrent alguns dels indrets de les Malvines a finals del 2007 i van tornar carregats d'imatges de pingüins, lleons marins i altres espècies de la vida salvatge dels mars antàrtics.

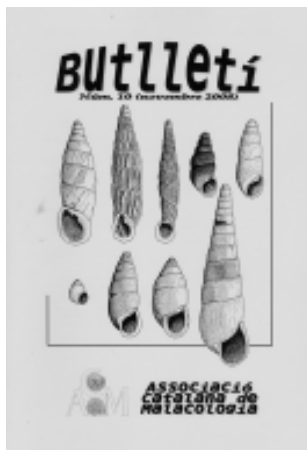

La projecció, que va tenir lloc el 13 de desembre a la seu de l'IEC, es va dividir en dues parts: un muntatge musical carregat d'ironia sobre les "vacances al paradís malvinenc" i una descripció del recorregut que van realitzar els autors per les principals colònies d'aus marines i pinnípedes que hi ha a les illes. ■

Omnis cellula, núm. 19, desembre de 2008. Revista trimestral. Societat Catalana de Biologia. 50 p. ISSN: 1696-8107. [Http://scb.iec.cat](http://scb.iec.cat).

Els fotògrafs de natura es reuneixen amb la directora general de Medi Natural

Butlletí de l'Associació Catalana de Malacologia, núm. 10, novembre de 2008. 30 p. A/l: <http://www.molluscat.com/>

Una delegació de la Societat Catalana de Fotògrafs de Natura es va entrevistar el passat 6 de novembre amb la directora general del Medi Natural, Núria Buenaventura. En aquesta trobada se li van explicar el procés i els motius de la creació d'aquest grup de treball al si de l'ICHN i se li va demanar que l'administració de la Generalitat consideri els fotògrafs com a usuaris del medi natural a l'hora de fer qualsevol regulació que els hi afecti.

La directora general va ser força receptiva als plantejaments que se li van exposar i va comprendre la necessitat de procedir a un intercanvi de punts de vista més concret sobre una sèrie de qüestions: fórmules de

col·laboració que permetin un major coneixement i confiança entre els gestors dels espais naturals i els fotògrafs, l'aplicació que es fa de la legislació mediambiental envers la pràctica fotogràfica i millora dels sistemes per a l'obtenció dels permisos administratius.

Des de l'SCFN es va insistir en el fet que els fotògrafs de natura són també naturalistes i han de ser vistos i tractats com a aliats en la tasca de conservació d'espais i espècies silvestres, com succeeix en altres països del nostre entorn cultural. La directora general va valorar que el col·lectiu de fotògrafs formi part d'una institució com la ICHN. ■

Espais naturals protegits

El proper 5 de febrer, tindrà lloc, a la sala Prat de la Riba de l'IEC, la presentació del llibre *Guia de Geologia de Collserola*. Tots els membres de la Institució estan convidats a aquest acte de presentació.

El llibre ha estat publicat pel Consorci del Parc de Collserola, sota la direcció del seu director-gerent, Marià Martí, i la coordinació i realització d'Isabel Raventós i d'Heleni Munujos. Els autors dels textos són Francesc A. Centellas, Gemma Alías, Montserrat Inglès, Montserrat Liesa i Laura Rosell.

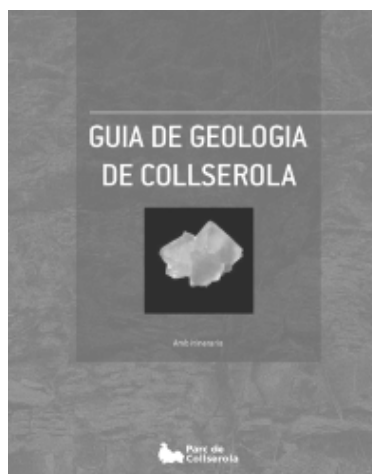
Aquest llibre, adreçat al gran públic, tracta les característiques geològiques de la serra des d'un punt de vista divulgatiu. S'organitza en tres cossos: el primer introdueix els conceptes bàsics de la geologia, conté una descripció de les

principals roques que formen la serra de Collserola, i descriu la història geològica d'aquesta, que comprèn un període que s'inicia durant el Paleozoic, fa uns quatre-cents milions d'anys, i que arriba fins als nostres dies. El cos central proposa 5

itineraris per conèixer sobre el terreny els trets més característics de la geologia de la serra, i el tercer és un compendi dels recursos geològics del parc i els usos que se n'ha fet al llarg de la història, des de l'aprofitament de la pedra per a la construcció, l'argila o les explotacions mineres més conegudes.

Els membres de la Institució interessats a obtenir-ne un exemplar, podran gaudir d'un descompte del 25 % sobre el seu preu de venda. Caldrà que contactin amb la Secretaria

i se'ls informará sobre com obtenir-ne un exemplar. ■

Representants en organismes i institucions

Junta de protecció de la zona volcànica de la Garrotxa

El 25 de novembre de 2008 es va dur a terme, a la seu del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa, la segona reunió anual de la

Junta de Protecció de la zona volcànica de la Garrotxa. En representació de l'IEC hi varen assistir David Serrat i Josep M. Mallarach.

A la reunió es va presentar la revisió del Pla especial del parc natural, dirigit per l'arquitecte Xavier Carceller, que ha tingut un procés d'elaboració molt llarg i complex, de més de sis anys de durada. Després d'una detallada exposició del procés i de debatre els darrers aspectes dubtosos derivats de les al·legacions rebudes, el Pla especial fou aprovat per unanimitat. No serà efectiu, tanmateix, fins que no l'aprovi el Govern.

Altrament es va presentar i aprovar la memòria d'activitats del Parc corresponent a l'any 2007, que segueix el format unificat adoptat pel Servei de Parcs de la Generalitat de Catalunya. Els representants de l'IEC varen valorar positivament que la memòria d'activitats inclogués algun indicador de resultats (especialment de fauna), però varen demanar a la presidenta i directora general de Medi Natural, Núria Buenaventura, que la memòria de l'any 2008 inclogués resultats

relatius als principals valors que té aquest parc natural (geomorfologia volcànica, flora i vegetació i paisatge) dels quals no se'n facilita cap dada. I varen fer extensiu el prec per a la resta d'espais protegits adscrits al DMAH, amb el benentès que cadascun hauria de retre resultats d'indicadors referits als seus principals valors. També varen fer constar que es veuen obligats a reiterar aquest prec cada any, atès que sense conèixer els resultats de les activitats que realitza l'òrgan gestor és impossible que els membres de la Junta rectora es puguin pronunciar, de manera racional, a l'hora d'aprovar el pressupost i el programa d'actuació de l'any següent. La presidenta els va donar la raó i va dir que farien el que podrien. Així mateix els representants de l'IEC varen reiterar el prec de rebre els resums de les recerques que es fan anualment al parc, que han demanat infructuosament des de fa set anys. ■

MARTÍN, J.L., M. ARECHAVALA, P. A. V. BORGES & B. FARIA (eds.). 2008 Top 100. Las cien especies amenazadas prioritarias de gestión en la región europea biogeográfica de la Macronesia. Consejería de Medio Ambiente y Ordenación Territorial, Gobierno de Canarias. 500 p. ISBN: 84-89729-38-7.

Projecte Rius

El dia 12 de desembre passat, representants del projecte Rius, amb la col·laboració de la ICHN, van presentar l'informe anual corresponent a l'any 2008, sobre l'estat dels

rius a Catalunya. Si esteu interessats a obtenir l'esmentada memòria, podeu accedir a la pàgina web de Projecte Rius, a l'adreça: <http://www.projecterius.org/>

Legislació

Catalunya

Acord Gov/161/2008, del 7 d'octubre, pel qual s'aprova el Pla marc de mitigació del canvi climàtic a Catalunya 2008-2012. *DOGC núm. 5241 del 22 d'octubre del 2008.*

Acord Gov/155/2008, del 16 de setembre, pel qual s'aprova definitivament el Pla director territorial de l'Alt Penedès. *DOGC núm. 5241 del 22 d'octubre del 2008.*

Acord Gov/156/2008, del 16 de setembre, pel qual s'aprova definitivament el Pla territorial parcial de les comarques centrals. *DOGC núm. 5241 del 22 d'octubre del 2008.*

Acord Gov/157/2008, del 16 de setembre, pel qual s'aprova definitivament el Pla director territorial de la Garrotxa. *DOGC núm. 5245 del 28 d'octubre del 2008.*

Decret 222/2008, de l'11 de novembre, pel qual s'aprova el Pla rector d'ús i gestió de l'àrea protegida de les illes Medes. *DOGC núm. 5258 del 14 de novembre del 2008.*

Acord Gov/201/2008, del 25 de novembre, pel qual s'aprova el Pla d'acció per a l'alimentació i l'agricultura ecològiques de 2008-2012. *DOGC núm. 5277 del 12 de desembre del 2008.* ■

Agenda

Sessions científiques

22 de gener de 2009, a les 7 de la tarda, a la sala Pi i Sunyer de l'IEC.

Reintroducció del falcó peregrí a Barcelona: un cop d'ull al passat per millorar l'enfocament futur, a càrrec d'EDUARD DURANY i de PERE ALZINA.

25 de febrer de 2009, a les 7 de la tarda, a la Sala Segimón Serrallonga, UVic.

Conservació de la fauna en espais agrícoles, a càrrec de DAVID GIRALT i de GERARD BOTA, biòlegs.

Presentació de la Guia de Geologia de Collserola

5 de febrer de 2008, a les 7 de la tarda, a la sala Prat de la Riba de l'IEC.

Presentació de la Guia de Geologia de Collserola

Cursos naturalistes

21 i 22 de febrer de 2009, a Vic. **Bases pràctiques per a la custòdia del territori**, a càrrec de l'equip tècnic de la Xarxa de Custòdia del Territori.

Informació i inscripcions: XCT. Tel. 938 866 135; a/e: mcamps@custodiaterritori.org.

28 de febrer i 1 de març de 2009, a Solsona. **Identificació de rastres i seguiment de fauna a la neu**, a càrrec de DAVID GUIXÉ, biòleg.

Informació i inscripcions: Centre Tecnològic Forestal de Catalunya. Tel.: 973 48 17 52.

21 i 22 de març de 2009, a la plana de Vic. **Curs pràctic sobre conservació de rapinyaires nocturns: el cas del mussol comú a la Plana de Vic**, a càrrec de JORDI BAUCCELLS, HUGO FRAMIS i GUILLEM MAS, Grup de treball del mussol comú en el projecte RAPNOCCAT (Rapinyaires Nocturns de Catalunya), Projecte Mussol del Grup de Naturalistes d'Osona (GNO)-ICHN; i GREGORI CONILL, Projecte Mussol del GNO-ICHN. Informació i inscripcions: Secretaria de la ICHN. Tel.: 933 248 582; a/e: ichn@iec.cat.

Delegació del Bages

17 de gener de 2009. **Montsià i Baix Ebre**.

14 de febrer de 2009. **El cap de Creus (Alt Empordà)**.

14 de març de 2009. **L'aiguabarreig del Segre, el Cinca i l'Ebre (Segrià)**

Cal apuntar-s'hi, com a mínim dos dies abans, trucant al telèfon 933 248 582 o enviant un correu electrònic a les adreces ichnbages@infonegocio.com, o ichn@iec.cat.

Grup de treball Societat Catalana de Fotògrafs de la Natura

Cicle de projeccions de fotografia naturalista

Divendres 16 de gener, a les 19 h, a la sala Pi i Sunyer de l'IEC.

Kalahari Faces, a càrrec del fotògraf sud-africà JACO POWELL.

Amb el suport de

Diputació
Barcelona
xarxa de municipis

fundada el 1899

ICHN
Institució Catalana
d'Història Natural

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Redacció: ICHN

C. del Carme, 47

08001 Barcelona

Tel. 933 248 582

Fax 932 701 180

A/e: ichn@iec.cat

A/I: <http://ichn.iec.cat>

Imprimeix: IMPREMTA BADIA, SL
Maqueta: Albert Beltran
Dipòsit Legal: B.39829-1995

Recordeu

Fons bibliogràfic de la ICHN:

Podeu consultar el fons bibliogràfic de la Institució a la Biblioteca Montilivi, Universitat de Girona, Àrea de suport a l'estudi i la docència. Horari: tardes de 14.45 a 21.45 h; Tel.: 972 418 290; o a l'adreça d'Internet: http://biblioteca.udg.es/fons_especials/ichn/index.asp.

Han col·laborat en la redacció d'aquest NOTÍCIES:

Jordi Badia, Helios Dalmau, Josep Germain, Carles Gracia, Marc Martín, Josep Maria Mallarach, Xavier Oliver, Andreu Salvat i Florenci Vallès.